

Forslag til finanslov 2015.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

I forbindelse med første behandlingen af forslag til finanslov for 2015, skal vi fra Partii Naleraq fremkomme følgende udtalelse:

Indledningsvis skal vi fra Partii Naleraq præcisere at vi selvfølgelig seriøst forfølger vore meldinger under valgkampen.

Derfor finder vi det meget vigtigt fra Partii Naleraq, at finanslovsforslaget i størst muligt omfang skal afspejle positive forbedringer for befolkningen, og vi vil deltage i arbejdet for forbedrede forhold, ikke mindst for de mindre bemidlede familier, arbejdsløse og andre mindre bemidlede under trange kår, da det er meget nødvendigt at lette byrden for disse befolkningsgrupper.

Vi kan ikke vende det blinde øje til befolkningsgrupper som er ”sejlet agterud”, og som har meget vanskelige kår.

Der er så mange arbejdsløse, at vi ikke kan løse problemet over én kam. Derfor støtter vi ikke fra Partii Naleraq, at den ekstra ordinære beskæftigelsesindsats på 24,9 mio. kr. søges afskaffet fra 2016. Idet vi mener at det ikke er realistisk at alle 18 til 34 årige på i alt 1700 personer kan opkvalificeres på én gang, ligesom ledige personer over 34 år snarest må søges aktiveret og sendt tilbage i vedvarende beskæftigelse.

I forbindelse med de nødvendige handlingsplaner skal vi fra Partii Naleraq foreslå, at man udnytter tidligere tiders erfaringer bedre, i samarbejde med kommunerne, Grønlands Selvstyre, virksomhederne, og måske også med medfinansiering fra SIK (selvfølgelig må SIK høres i denne sammenhæng) at der igangsættes beskæftigelsesfremmende aktiviteter.

Fra Partii Naleraq kan vi fremsætte følgende forslag til initiativer:

Hvad importerer vi af færdigprodukter fra Danmark? – som ellers kan produceres vedvarende herhjemme:

1. hundefoder,
2. store mængder kødvarer, som vi importerer som færdige produkter,

3. kister,
4. møbler,
5. Tøjproduktion af sælskind, og der kan være mange andre produkter,

fordi vi må starte et sted fra, vi kan ikke bare sidde med hænderne i skødet, mens vi bare importerer alt muligt udefra, uagtet at der er så mange arbejdsløse. Anlægsbevillingerne falder hele tiden, og derfor er der nedgang i håndværkernes og andre med fysisk beskæftigelse også under pres.

Derfor skal hjemmehørende private virksomhedsejere indenfor bygge- og anlægsområdet sikres beskæftigelsesmuligheder.

Til hundefoder produktion har vi allerede forskellige råvarer som vi skal udnytte bedre, f. eks. restprodukter fra lammeproduktionen, sæl kød og forskellige fiskerester m.v.

Mange forskellige steder i vort land findes kisteforeninger, som i mange tilfælde importerer samlesæt af kister. Har vi råd til bare at fortsætte på denne måde?

Vi importerer mange møbler fra Danmark, - og måske også fra andre land, og med denne måde at handle på tænker vi ikke nærmere over, at vi blot sender penge ud af landet.

På den anden side, vores fangeres sælskind, - som ikke vil købes i Danmark og andre lande, - og som blot bliver flere og flere hos garveriet. Hvorfor vil vi ikke gennemtænke situationen?

Alle de mange sælskind hos vort lands garveri må vi udnytte bedre! Vi må og skal tage initiativ for at mennesker som laver produktioner af sælskind kan skabe langt bedre udnyttelse af disse produkter!

Vi må alvorligt tage fat om produktionen af møbler betrukket med sælskind, både skind med hår og uden hår!

Vi kan, hvis vi har større vilje skabe arbejdspladser, måske i starten hvis der ikke er andre, gennem det offentlige, men som senere kan drives af private? – alt kan lade sig gøre, - men såfremt vi bare lader stå til som nu, vil flere og flere mennesker som har behov for hjælp opstå, og enkeltpersoner og familier på 398 hos A/S INI og 26 personer hos Iserit A/S, som i dag er registreret til udsmidning, blive endnu flere, hvilket vi hos Partii Naleraq finder meget bekymrende, og derfor må vi inden vi er for sent på den, i gang med nye initiativer.

Situationen er jo således, at der ud over førnævnte tal er der i 2014 139 personer og familier som er smidt ud af deres boliger, ligesom der i perioden 2006 til 2014 er smidt 194 personer og familier fra Iserit A/S.

Situationen er allerede den at der er stillet spørgsmål til Naalakkersuisut om at mindre bemidlede personer i dag endevender affaldscontainere i søgen efter føde, og hvad Naalakkersuisut vil tage af initiativer for at forhindre sådanne situationer?

Derfor er det meget nødvendigt at man også for de mindrebemidlede familier afsætter nødvendige økonomiske midler til forhøjelse af børnetilskuddet. Og at huslejen fastsættes ud fra betalingsevnen.

Det er ikke på sin plads at den husleje man skal betale for en bolig man har beboet i 40 år fortsætter med at stige. Fra Partii Naleraq skal vi hermed foreslå, at den bolig man har beboet i 40 år, skal overdrages vederlagsfrit til beboeren. På denne måde kan man lette mange bekymringer.

Der er ikke tvivl om at mennesker under trange kår, og som er ramt af en sygdom som ikke kan helbredes herhjemme, under meget vanskelige forhold har håb om at kunne have en fra den nærmeste familie i nærheden, under behandlingsophold i Danmark, men hvor dette kun kan lade sig gøre gennem en pris på 400 kr. om dagen til logi, - og at denne gruppe med sikkerhed er med i den gruppe som er nævnt lidt tidligere, - ja, man må jo spørge, hvem uden indkomst grundlag kan betale sådanne priser?

Fra Partii Naleraq forlanger vi at arbejdet med henblik på nedsættelse af huslejens størrelse igangsættes snarest.

Her, mens vi diskuterer disse emner, - er vi hos Partii Naleraq ganske tilfredse med at der på baggrund af vore forespørgsler til Naalakkarsuisut, - omkring boligforhold - at vi fik afdækket situationen for enkeltpersoners og familiers boligforhold, og ikke mindst spørgsmålet omkring disse boligforhold blev afdækket og skabte den nødvendige debat.

Derfor opfordrer vi fra Partii Naleraq Inatsisartut og Naalakkarsuisut, om at man har en større forståelse for sådanne situationer.

Er det hensigten at boligadministrationen fortsat ønskes styret af nogle boligselskaber? I Partii Naleraq er det vores opfattelse, at en administration tættere på befolkningen gennem kommunerne vil være mere formålstjenlig.

Også fordi arbejdsløsheden er på den størrelse som den har, må vi på en mere alvorlig plan begynde at arbejde for at stramme op omkring tilkaldelse af udefra kommende arbejdskraft!

Det er ikke tilfredsstillende at håndværkerstanden har mindre og mindre beskæftigelse, - alt imens udefra kommende arbejdskraft overtager hjemmehørendes arbejde, - dette er på ingen måde på sin plads.

Vi foreslår fra Partii Naleraq at hjemmehørende arbejdsgivere skal have flere opgaver, ikke mindst for at sikre håndværkerlærlingenes lærerpladser og beskæftigelse, at der afsættes ekstra ordinære bevillingsmidler til renovering af boligstanden på 50 mio. kr., ligesom de hjemmehørende arbejdsgiveres forening foreslog dette gennem deres pressemeddelelse.

Vores ikke tilfredsstillende udnyttelse af vores fisk og fangsttyr, og overdrevne begrænsninger i fangstmulighederne, foreslår vi at der sker nytænkning omkring, og vi foreslår ændringer på området fra Partii Naleraq.

Begrænsninger i fangsten af narhvaler og hvidhvaler gennem brug af qajaq må afskaffes i Qaanaaq!

Som fiskerne og fangerne løbende informerer om, - bæredygtig udnyttelse gennem forhøjelse af kvoten må gennemføres, således at fangerfamilierne kan få forbedrede levevilkår, -og dette forlanger vi fra Partii Naleraq.

Dette vil medføre; at fisk som ellers vil blive spist af hvalerne nu kan fiskes, og det er forhøjelse af fiskekvoten.

I Partii Naleraq er vi ikke enige i at rejekvoten reduceres fra 85.000 tons til 73.000 tons. Vi mener at de store rejetrawlere kan udvide rejefangsten, uden at man laver reduktion af rejekvoten, idet vi forstår at forsøgsfiskeriet efter rejer i efteråret lykkedes ganske godt.

Vi mener at man gennem et sådant arrangement kan give bedre muligheder for de mindre fartøjer som fisker rejer.

Fra Partii Naleraq accepterer vi på ingen måde tanken om indførelse af afgifter for fisk, hvorfor skal vi her under de meget vanskelige økonomiske vilkår herhjemme kun hente midler fra vore landsmænd, som i forvejen har vanskelige økonomiske vilkår, - og på den anden side synes man at vi skal sikre vore tilkaldte arbejdskraft, - som i forvejen har ganske gode kår, - ikke skal rammes på nogen måde, - idet man nu vil nedsætte turistskibenes afgifter, uagtet at disse meget store skibe utvivlsomt forurener vores farvande i meget stor stil, - derfor finder vi fra Partii Naleraq det vigtigt at forsvaret af den hjemmehørende skal være større, end de udefra kommende, hvorfor vi ikke accepterer nedsættelse af turistafgiften. Vi skal ikke hente fra vore fiskere, lad os hente midler fra turisterne. Disse hygger sig uden anstrengelser langs vore kyster.

Og vi kan forestille os at turisten ikke vil have problemer med forhøjelse af gebyret for nedlæggelse af moskus eller rensdyr fra 2000 kr. med 1000 kr.

Lad os lige vende tilbage til fiskeriet, - idet vi mener at man Nord for Upernavik kan opfiske langt større mængder hellefisk end nu, til gavn for vort lands økonomi og give vore fiskere langt bedre økonomisk udbytte. Det kan nemlig ikke være rigtigt, når det åbenbart er udtalt, at hellefisken er alt for stor omkring Kullorsuaq, og ikke kan rummes i nedfrysingsanlægget, hvorfor man har stoppet indhandlingen. Dette kan ikke være rigtigt.

Udover ovennævnte er der mange bygder, med ganske gode fiskerimuligheder som hvad indhandlingsanlæg angår i nogle tilfælde kun kan modtage fisken, uden mulighed for produktion, - hos disse bygder kræver vi fra Partii Naleraq, at man bør udvide med produktion med henblik på beskæftigelse, idet såfremt vi ønsker at have mindst mulig ledighed, og hvis familierne skal kunne følge med økonomisk, og menneskene skal kunne betale deres husleje, ja, - så må det nuværende forhold ganske enkelt reformeres!

Hos mange af bygderne er fiskeriet ganske enkelt gået i stå, - f. eks. i Kangersuatsiaq, Nuussuaq, Sermiligaaq, Kuummiut, Kulusuk og andre bygder, - mens man i nogle bygder har ganske godt fiskeri i gang, - men når frysehusene er fyldt op, ja så stopper fiskeriet, og

fiskeren står bare der med hænderne i lommen. Sådanne forhold må der snarest rettes op på, for at få gang i den økonomiske udvikling!

Naalakkersuisuts forslag til at kondemneringsordningen af ældre fiskefartøjer ikke skal have bevillinger i år accepterer vi ikke hos Partii Naleraq, og vi kræver at der skal afsættes de nødvendige bevillinger.

Det er godt med uddannelser og opkvalificering, og uddannelserne indenfor bygge- og anlægsområdet skal fortsætte, men i denne tid med den store ledighed, og familier uden beskæftigelse og familier som skal smides ud af deres lejligheder, kan vi ikke blot stiltiende se på.

Derfor, som vi allerede har nævnt, der skal afsættes ekstra ordinære bevillinger til ledighedsbekæmpelse i 2016 og overslagsårene.

Fra Partii Naleraq er vi ikke i tvivl om at såfremt vores nævnte forslag støttes, kan dette resultere i flere indtægter til landskassen, og ikke mindst at de mange ledige kan få beskæftigelse, og selvstændigt kan opretholde deres livsførelse.

I Naalakkersuisut koalitionsaftale står der omkring vore ældre medborgere:

“Det er aftalt at der udføres en pensionsreform i 2015.”

Vi har ellers haft store forventninger, men i finanslovsforslaget findes der ikke noget om disse forhold. Hvilke forklaringer vil Naalakkersuisut fremsætte på dette område?

Fra Partii Naleraq ønsker vi at deltage i reformen indenfor ældreområdet og førtidspensionistområdet.

Til forbedringer af vort lands økonomi og besparelser indenfor driften har vi fra Partii Naleraq følgende forslag:

Vi mener at der er flere områder som vi skal lave nærmere vurdering over, bl.a. den megen benyttelse af konsulenter udefra, hvilket ikke passer ind vore ønsker om større selvstændighed, og samtidig er den meget omkostnings tungt, idet vi i stedet for at lade midlerne cirkulere herhjemme sender dem ud af landet.

Hvorfor kan vi ikke have vores egen nationalbank? Hvorfor har vi ikke vores egen forsikringsselskab? Når sådanne uden problemer kan etableres på Færøerne, hvorfor kan vi så ikke?

Vi kan forestille os, mange mennesker over hele landet, mange familier, selvstændige og kommuner, hvor mange økonomiske midler mon de benytter til at forsikre fartøjer, biler, huse og bygninger, møbler og mange andre ting?

Grønlands Selvstyre betaler over 32,5 mio. kr. pr. år ud af landet til forsikringer.

Alle disse penge kunne cirkulære indenfor landets egne grænser! Disse midler som kunne udnyttes langt bedre, dem sender vi blot ud af landet, - nu må det være nok med at vi gør os selv til grin, - der må være en grænse.

Fra Partii Naleraq finder vi det absolut ikke på sin plads, at vi skal bygge et nyt kæmpe bygning til Inatsisartut, mens landet fattes penge.

Vi finder det også meget betænkeligt at man overvejer byggeri af havneanlæg i Kangerlussuaq, vore økonomiske midler må benyttes til andre områder hvor behovet er større.

Mon det ikke er på tiden at gennemføre en bedre koordinering indenfor sundhedsvæsenet? Vi ser jo under rejser og hører om personer som sendes udenfor deres hjemby til lægelig behandling, og nogle i denne grupper vender hjem uden behandling, bl. a. åbenbart fordi der hos behandlingsstedet ikke har været reserveret tid til pågældende?

Hvilke planer er der for at gennemføre yderligere overdragelse af opgaver til kommunerne, efter kommunesammenlægningerne nu er gennemført? Hvis vi skal dobbelt administrationen til livs for alvor, skal vi efter vores mening hos Partii Naleraq flytte mere ansvar over til kommunerne.

Delingen af Qaasuitsup Kommunia har været til afstemning hos befolkningen, og ønsket om dette ikke kan misforstås, hvorfor vi ikke kan undgå yderligere kommunal reform. Vi ønsker fra Partii Naleraq viden om hvornår dette skal.

Fra Partii Naleraq finder vi det meget vigtigt at hjemmehørende virksomheder skal styrkes yderligere, også indenfor mineral efterforskning, således at vi kan reducere vores behov for udefra kommende, også for at styrke pengenes cirkulation herhjemme.

Vi mener også hos Partii Naleraq at vort land må være førende indenfor mineralefterforskningen, og at vi derfor må handle for at vore virksomheder som arbejder med mineralefterforskning og olieefterforskning ikke skal gå i betalingsstandsning.

På baggrund af de meget vanskelige forhold som er sket omkring Pituffik, mener vi hos Partii Naleraq at de økonomiske midler som er opgjort under vore reserver på mindst 97,5 mio. kr. at vi må kræve at den danske stat bør betale dette beløb.

Vi ønsker også en dybere gående redegørelse for Naalakkersuisuts planer for besparelser på 50 mio. kr. indenfor administrationen til finanslovens 2. behandling.

Med disse kortfattede bemærkninger tilslutter vi os fra Partii Naleraq det videre arbejde med finanslovsforslaget, og indstiller finansloven inden 2. behandlingen sendes til finansudvalget til videre behandling.

Anthøn Frederiksen